



Module ale procesului criminalistic

Declarația RENAR

RENAR are permisiunea ILAC pentru traducerea în limba română și publicarea pe pagina WEB a prezentului document.

RENAR recunoaște și respectă drepturile de autor ale ILAC și solicită utilizatorilor acestui document să nu-l folosească în alt mod sau în alte scopuri decât este stipulat „**Copyright – ILAC**”.

În situația în care, între părțile interesate, apar divergențe de interpretare a prevederilor prezentului document, datorate traducerii, definitivă este varianta în limba engleză a documentului. Documentul va fi publicat pe pagina WEB a RENAR, www.renar.ro, împreună cu varianta originală în limba engleză.

Traducerea din limba engleză: Institutul Național de Criminalistică

ILAC – Cooperarea Internațională de Acreditare a Laboratoarelor

ILAC reprezintă autoritatea internațională în domeniul acreditării laboratoarelor și organismelor de inspecție a cărui componență este formată din organisme de acreditare și organizații ale părților interesate din întreaga lume.

ILAC oferă infrastructura ce susține demonstrarea competenței la nivel mondial și echivalența laboratoarelor de încercări (inclusiv medicală) și de etalonare, organismelor de inspecție și altor tipuri de organisme care deservește sau care sprijină laboratoarele și organismele de inspecție prin acreditare. Acreditarea laboratoarelor și a organismelor de inspecție sprijină activitățile din cadrul și între sistemele economice, inclusiv comerțul, protecția sănătății, a securității și a mediului pentru beneficiul public. Scopul său fundamental este de a oferi încredere în competența organismelor care susțin aceste activități.

Acordul ILAC este un acord de recunoaștere reciprocă internațională, multilaterală pentru organismele de acreditare. Organismele de acreditare participante sunt de acord să promoveze acceptarea echivalenței rapoartelor de etalonare, încercare și inspecție realizate de entitățile acreditate. Fiecare organism de acreditare este supus unei evaluări paritare din partea experților în conformitate cu normele și procedurile ILAC înainte de a deveni parte semnatară a Acordului ILAC.

ILAC apreciază activitățile critice complementare și de susținere a membrilor Organismului său de cooperare regională în realizarea viziunii sale, a misiunii, obiectivelor și strategiilor asociate. Membrii Organismului de cooperare regională, prin punerea în aplicare a acordurilor multilaterale de recunoaștere reciprocă furnizează toate resursele pentru evaluarea paritară și pentru elaborarea în mare parte a documentelor tehnice ILAC.

© Copyright ILAC 2014

ILAC încurajează reproducerea autorizată a publicațiilor sale sau părți ale acestora de către organizații care doresc să utilizeze astfel de material în domenii legate de educație, standardizare, acreditare sau în alte scopuri relevante pentru zona ILAC de expertiză sau pentru demersurile acestora. Documentul în care apare materialul reprodus trebuie să conțină o declarație prin care se recunoaște contribuția ILAC la document.

Organizațiile care doresc permisiunea de a reproduce materiale din publicațiile ILAC trebuie să contacteze conducerea sau secretariatul ILAC în scris, de exemplu prin e-mail. Cererea de permisiune trebuie să prezinte în mod detaliat:

- 1) publicația ILAC sau o parte a acesteia, pentru care se solicită permisiunea;
- 2) unde va apărea materialul reprodus și în ce scopuri va fi utilizat;
- 3) dacă documentul care conține materialul ILAC va fi distribuit comercial, unde va fi distribuit sau vândut, și ce cantități vor fi implicate;
- 4) orice alte informații de bază care pot ajuta ILAC să acorde permisiune.

Permisiunea acordată de ILAC de a se reproduce materiale publicate se extinde doar în măsura în care acest aspect este solicitat în mod detaliat în cererea inițială. Orice modificare referitoare la condițiile de utilizare a materialului ILAC trebuie notificată în prealabil, în scris, la ILAC pentru acordarea unei permisiuni suplimentare.

ILAC își rezervă dreptul de a refuza permisiunea fără a dezvălui motivele pentru un astfel de refuz. ILAC nu va fi tras la răspundere pentru o eventuală utilizare a materialului în alt document.

Orice încălcare a permisiunii de mai sus de reproducere sau utilizare neautorizată a

materialului ILAC este strict interzisă și poate conduce la acțiuni în justiție.

Pentru a obține permisiunea sau informații suplimentare, vă rugăm contactați:

Secretariatul ILAC

PO Box 7507 Silverwater NSW 2128 Australia

Telefon: +61 2 9736 8374

Email: ilac@nata.com.au Website: www.ilac.org

CUPRINS

PREAMBUL	4
SCOP	4
AUTORII	4
1. Scop	5
2. Termeni și definiții	6
3. Directive generale comune tuturor modulelor de activitate ale procesului criminalistic	9
4. Module de activitate ale procesului criminalistic	18
4.1 Activitățile premergătoare participării la locul faptei	18
4.2 Acțiuni inițiale efectuate la locul faptei.....	20
4.3 Dezvoltarea unei strategii pentru cercetarea la fața locului	21
4.4 Efectuarea unei investigații la locul faptei.....	23
4.5 Evaluarea urmelor de la locul faptei și considerații pentru examinarea ulterioară	26
4.6 Interpretarea și raportarea urmelor de la locul faptei	27
4.7 Examinare și testare.....	27
4.8 Interpretarea rezultatelor examinărilor și testelor.....	30
4.9 Raportarea examinărilor și a testelor, inclusiv interpretarea rezultatelor	32
Anexa A: Exemple de discipline aplicate de unitățile criminalistice	34
Anexa B: Bibliografie	36
Anexa C: Tabel de corelație	36

PREAMBUL

ILAC G-19, Ghid pentru laboratoarele criminalistice, a fost publicat în 2002, cu scopul de: „... a oferi îndrumare pentru laboratoarele implicate în analiza și examinarea criminalistică prin furnizarea modalității de aplicare a ISO / IEC 17025”. În octombrie 2007, IAF și Adunarea generală comună ILAC a hotărât că va fi elaborat un document unic de nivel superior care abordează procesul criminalistic ca un întreg și oferă îndrumări comune pentru cele două standarde ISO/IEC 17020 și ISO/IEC 17025 în zonele în care activitățile se suprapun, și că orientarea se bazează pe ghidul ISO/IEC 17020 pentru Cercetarea la fața locului, deja pregătit de Cooperare europeană pentru Acreditare (EA) și de Rețeaua europeană a Institutelor de criminalistică (ENFSI) (EA-5/03), și pe ILAC G19 pentru laboratoarele criminalistice. Sarcina de a pregăti documentul a fost acordată Grupului de lucru 10 a Comitetului de Acreditare ILAC (ILAC AIC WG10).

Faptul că există un singur document care abordează procesul criminalistic ca un tot unitar și că acesta oferă îndrumări comune pentru ambele standarde ISO/IEC 17020 și ISO/IEC 17025 în domeniile în care activitățile se suprapun, înseamnă că aplicarea propoziției cu propoziție a îndrumării nu reprezintă abordarea cea mai potrivită în acest caz. Furnizarea unei îndrumări de specialitate este complicată și pentru faptul că nu există o distincție clară și unitară în practica criminalistică între activitățile desfășurate la locul faptei și cele efectuate într-un laborator criminalistic, precum și faptul că nu există întotdeauna o distincție clară și unitară cu privire la spațiul administrativ al personalului implicat în activități. Astfel, încercarea poate fi efectuată la locul faptei, iar examinarea generală a materialelor ridicate de la locul faptei poate fi efectuată într-un laborator criminalistic. La fel și personalul care efectuează examinări la locul faptei poate face parte din laboratorul criminalistic sau dintr-o unitate administrativă separată.

În cele din urmă, organismele de acreditare pot alege, după caz, să aibă programe de acreditare care se bazează pe standardele ISO/IEC 17025 și/sau ISO/IEC 17020 pentru diferite etape ale procesului criminalistic. Cu toate acestea, organismul de acreditare ar trebui să descrie în mod clar ce standard intenționează să folosească pentru anumite etape ale procesului criminalistic și să se asigure că acest lucru este clar pentru orice organizație care solicită acreditare. Aplicarea adecvată a standardelor ISO/IEC 17020 și ISO/IEC 17025 trebuie efectuată de către organismele de acreditare în funcție de prezența sau absența încercării pe segmentul procesului criminalistic în cauză.

Expresia „trebuie” a fost folosită în acest document acolo unde există o cerință corespunzătoare în standardele ISO/IEC 17020 și ISO/IEC 17025; expresia „ar trebui” a fost folosită pentru a indica o recomandare ce reprezintă o practică general acceptată în procesul criminalistic.

SCOP

Acest document este destinat să ofere îndrumare pentru laboratoare, pentru unitățile de cercetare la fața locului și alte entități, numite în continuare unități criminalistice, implicate în examinarea și testarea în procesul criminalistic, prin furnizarea de îndrumare în aplicarea standardelor ISO/IEC 17020 și ISO/IEC 17025.

AUTORII

Acest document a fost elaborat în consultare cu Grupul de lucru 10 al Comitetului de Acreditare ILAC și aprobat pentru publicare de către Adunarea Generală ILAC din 2014.

1. Domeniul de aplicare

Ghidul de îndrumare stabilește scopul procesului criminalistic și etapele de la momentul în care o unitate criminalistică este notificată cu privire la existența unui incident, până la prezentarea rezultatelor, împreună cu descrierea activităților ce se desfășoară în fiecare etapă.

Ghidul de îndrumare nu precizează ce Standard internațional ar trebui să se aplice în activitatea efectuată de către o unitate criminalistică. Aceasta depinde de organismul de evaluare a conformității - în acest caz unitatea criminalistică, dar și de organismul de acreditare în cauză.

Orice încercare efectuată ca parte a cercetării la locul faptei se efectuează în conformitate cu procedurile documentate, iar ISO/IEC 17020 poate acoperi aceste proceduri, cu condiția să fie luate în considerare clauzele relevante din ISO/IEC 17025.

Unitatea criminalistică poate întreprinde o combinație de activități pentru care acest document conține îndrumări. Acreditarea ce urmează să fie acordată trebuie să se bazeze pe activități pentru care unitatea criminalistică aplică în vederea acreditării, iar organismul de acreditare aplică directivele care se referă numai la acele activități.

Activitățile pot include examinarea unei game largi de produse și substanțe și necesită expertiză tehnică în mai multe discipline. Un tabel este prevăzut în anexa A, prin prezentarea unor discipline criminalistice aplicate de către unitățile criminalistice.

Tehnicile adoptate în examinarea și testarea materialului criminalistic acoperă o gamă largă; de la examinarea vizuală până la proceduri sofisticate.

Procesul criminalistic

Procesul criminalistic include, dar nu se limitează la:

- Activități premergătoare participării la locul faptei
- Întreprinderea de acțiuni inițiale la locul faptei
- Dezvoltarea unei strategii de cercetare a locului faptei
- Realizarea cercetării la locul faptei
- Evaluarea probelor descoperite la locul faptei și luarea în considerare de examinări suplimentare
- Interpretarea și raportarea constatărilor de la locul faptei
- Examinarea, testarea și testarea prezumtivă (inclusiv evaluarea corespunzătoare a cazului)
- Interpretarea rezultatului examinărilor și testelor
- Realizarea raportului pe baza examinărilor și testelor, inclusiv interpretarea rezultatelor.

Documentul este structurat pe baza activităților care pot să apară în timpul etapelor de mai sus și nu stabilește timpii de finalizare a activității. Acesta a fost dezvoltat pentru a oferi îndrumări suplimentare pentru anumite secțiuni din cadrul ISO/IEC 17020 și ISO/IEC 17025 și nu repetă cerințele acestor standarde, în cazul în care explicațiile date sunt suficiente. Se străduiește să ofere interpretare sau clarificare și ar trebui să fie citit în paralel cu standardele ISO/IEC 17020 și ISO/IEC 17025, după caz.

O unitate criminalistică poate avea un sistem de management unic pentru a acoperi toate activitățile sale și toate standardele de competență cu care aceasta lucrează, de exemplu, ISO/IEC 17020 și ISO/IEC 17025.

2. Termeni și definiții

Multe concepte importante în procesul criminalistic sunt descrise cu ajutorul unor termeni sau sunt stabilite prin modalități ce nu sunt omogene între jurisdicții. Prin urmare, ghidul de îndrumare le stabilește, cu scopul de a oferi o înțelegere comună a sensului termenilor utilizați în acest document.

2.1 Competența

Competența reprezintă capacitatea demonstrată de a aplica cunoștințe și abilități și, unde este relevant, calități personale demonstrate.

2.2 Contaminarea

Contaminarea reprezintă introducerea nedorită în probe de substanțe sau microureme în orice moment în cadrul procesului criminalistic.

2.3 Contractul

Un contract poate fi orice acord scris sau verbal de a presta servicii criminalistice. Notă: un contract nu implică în mod necesar plata pentru serviciile prestate și poate fi mandatat prin lege și ar putea avea nevoie să fie în conformitate cu cerințele legale locale, regionale sau naționale.

2.4 Declarația pentru instanță

O declarație pentru instanță este un raport scris cu privire la rezultatele și interpretările încercărilor/examinărilor criminalistice depuse la instanța de judecată. Astfel de rapoarte pot fi într-un format stabilit prin legislație și pot fi, de asemenea, în format electronic. În plus, declarațiile pot fi depuse la investigatori, la organe judiciare și alte părți interesate.

2.5 Constatări critice

Observațiile și rezultatele care au un impact semnificativ asupra concluziei la care s-a ajuns și asupra interpretării și opiniei exprimate. În plus, aceste observații și rezultate nu pot fi repetate sau verificate în absența probei sau a mostrei, și/sau pot fi interpretate în mod diferit.

2.6 Beneficiarul

Prin termenul „beneficiar” se înțelege, în mod normal, organizația și/sau o persoană care solicită unității criminalistice să efectueze tot sau o parte/etapă specifică a procesului criminalistic. Aceasta include, de asemenea, termenul „client”. Acesta poate fi un client intern. În cazul în care se solicită acest lucru prin mandat legal (de exemplu, hotărâre judecătorească) sau în cazul în care rezultatele examinării/încercării vor fi furnizate unui membru al sistemului judiciar, atunci sistemul judiciar poate fi considerat a fi beneficiarul.

2.7 Echipament

Echipamentul se referă la toate uneltele, instrumentele, software, reactivi și substanțe chimice care sunt utilizate ca parte a procesului criminalistic care trebuie să fie monitorizat și controlat.

2.8 Examinare/încercare

Examinare/încercare a fost folosit în acest document cu referire la prelevarea de probe, analiză, inspecții vizuale, comparații, interpretări și opinii.

2.9 Probă

O probă este un element sau un eșantion ridicat ca parte a unei cercetări. Acesta include tot ceea ce se regăsește în procesul criminalistic, inclusiv tampoane, obiecte întregi și resturi și pot include elemente derivate ca mulaje de la urme de picior, relevare de urme papilare. Probele pot fi uneori menționate ca „dovezi”.

2.10 Facilitate

Prin „facilitate” înțelegem orice mediu fizic folosit pentru a proteja integritatea probelor, pentru a efectua teste sau pentru a sprijini desfășurarea oricărui alt aspect al procesului criminalistic, de exemplu, localuri permanente, birouri, corturi, zona de depozitare, birouri mobile, laborator mobil, vehicule ale unității criminalistice.

2.11 Unitatea criminalistică

O unitate criminalistică este o persoană juridică sau o parte determinată a unei entități juridice care desfășoară o anumită parte a procesului criminalistic.

2.12 Imparțialitatea

Prezența efectivă și recunoscută de obiectivitate.

Nota 1: Obiectivitate înseamnă că nu există conflicte de interese sau sunt rezolvate astfel încât să nu influențeze în mod negativ activitățile ulterioare desfășurate de unitatea criminalistică.

Nota 2: Alți termeni care sunt utili în transmiterea elementului de imparțialitate sunt: obiectivitate, independență, libertatea de conflicte de interese, libertate de părtinire, lipsă de prejudecăți, neutralitate, corectitudine, deschidere, imparțialitate, detașare și echilibru.

2.13 Investigator

O persoană, indiferent cum este denumită, instruită pentru a efectua examinări și/sau investigații la locul faptei. Alte nume utilizate pentru această funcție sunt, de exemplu, ofițer pentru cercetare la fața locului, investigator la fața locului, investigator la locul faptei și examinator la locul faptei.

2.14 Examinare și încercare neconforme

Examinarea și încercarea neconforme se referă la orice aspect al activității unității criminalistice, inclusiv examinarea locului faptei, examinarea de laborator, prelevarea de probe, testarea, rezultatele sau mărturia expertului martor, care nu sunt conforme cu politicile unității criminalistice, cu procedurile sau cerințele convenite ale beneficiarului. De exemplu, folosirea unui echipament care este în afara specificațiilor, identificarea greșită a unui medicament/drog sau interpretarea incorectă a unei urme de sânge.

2.15 Examinare/Încercare obiectivă

O examinare/încercare obiectivă este o examinare/ încercare care, după ce a fost documentată și validată, se află sub control, astfel încât să se poată demonstra că întreg personalul instruit în mod corespunzător, va obține aceleași rezultate în limitele stabilite. Aceste limite stabilite se referă la expresii privind gradele de probabilitate, precum și la valorile numerice.

Examinările/ încercările obiective vor fi verificate prin:

- documentarea examinării/ încercării
- validarea examinării/ încercării
- pregătirea și autorizarea personalului
- întreținerea echipamentelor

și, după caz, prin:

- etalonarea echipamentelor
- utilizarea de materiale de referință adecvate
- stabilirea îndrumărilor pentru interpretare
- verificarea rezultatelor
- testarea competenței personalului
- înregistrarea echipamentului/permanenței de testare.

Inspecția vizuală, examinările calitative, examinările comparative și simulările pe computer sunt incluse în definiția pentru examinare/încercare obiectivă. În acest document, cuvântul examinare sau încercare se referă la o examinare obiectivă sau la o încercare.

2.16 Colecția de referință

Colecția de referință este o colecție de materiale stabile, substanțe, obiecte sau artefacte cu proprietăți sau de origine cunoscute care pot fi utilizate la stabilirea proprietăților sau originilor obiectelor necunoscute.

2.17 Material de referință

Un material de referință este un material, suficient de omogen și stabil în raport cu una sau mai multe proprietăți specifice, fiind stabilit ca adecvat pentru utilizare într-un proces de măsurare.

2.18 Eșantionarea

Eșantionarea este un proces definit prin care o parte a unei substanțe, material sau produs este luată pentru a asigura încercarea unui eșantion reprezentativ dintr-un întreg. Ar trebui ca procesul să se bazeze pe tehnici statistice valabile, acolo unde este posibil. O probă reprezintă o porțiune extrasă dintr-o populație în scopul de examinare/încercare pentru a determina atributele întregului. În criminalistică, termenul „probă” este, de asemenea, folosit pentru a descrie obiecte fizice colectate în calitate de probe, sau sub-seturi ale acestora. Aceste probe pot fi colectate pe baza unor criterii, altele decât criteriile statistice convenționale, de exemplu, probele colectate de la locul faptei. În acest document, termenul „eșantionare” va fi folosit pentru ambele scopuri.

În scopul de a identifica probele ce trebuie luate, precum și succesiunea de efectuare a diferitelor eșantionări, sunt necesare o strategie de eșantionare, un plan de eșantionare și proceduri de eșantionare.

Strategia de eșantionare este abordarea generală de eșantionare.

Planul de eșantionare este metoda de punere în aplicare a strategiei de eșantionare.

Procedura de eșantionare este metoda utilizată pentru a prelua proba.

2.19 Locul faptei

Termenul „locul faptei” este utilizat pentru a identifica un loc al unui incident înainte de a stabili că acolo a avut sau nu loc o acțiune penală sau ilegală. Locul faptei nu se limitează numai la locul incidentului (locul principal al faptei), ci include, de asemenea, zonele în care actele în cauză au fost efectuate înainte sau după incident (locul secundar al faptei). În afară de zonele evidente în care s-a comis fapta, „locul faptei” poate să includă și investigații ale accidentelor, incendii suspecte, accidente de vehicule, atacuri teroriste, precum și identificarea victimelor dezastrelor.

Notă: Procesul criminalistic nu se limitează doar la situațiile în care incidentul și scopul se referă la investigarea unei infracțiuni. Alte exemple includ litigii civile, determinarea filiației, protecția mediului și controlul jocurilor de noroc și alte activități legate de jocurile de noroc. Dacă este cazul, o victimă ar putea fi, de asemenea, considerată ca fiind locul faptei.

2.20 Subcontractant

Un subcontractant este o persoană juridică care nu face parte din unitatea criminalistică și care este contractată pentru a efectua o activitate pentru unitatea criminalistică în cadrul propriei persoane juridice și în cadrul sistemului de management propriu.

2.21 Testarea

Testarea este utilizată în document atunci când există o activitate ce include măsurători și tehnici analitice.

2.22 Validarea

Validarea este confirmarea prin examinare și furnizarea de dovezi obiective cu privire la faptul că sunt îndeplinite cerințele specifice pentru o anumită utilizare intenționată.

3. Îndrumări generale comune tuturor modulelor de activitate ale procesului criminalistic

3.1 Controlul documentelor

Cerințele pentru accesibilitatea și controlul documentelor se aplică spațiilor permanente și, de asemenea, tuturor locațiilor sau locurilor în care se efectuează activitatea, de exemplu, locul faptei.

3.2 Reclamații și apeluri

Răspunsurile la orice reclamații, contestații sau oportunități de îmbunătățire trebuie să includă studierea impactului potențial asupra oricărei lucrări care a fost realizată de către unitatea criminalistică. În cazul în care se demonstrează că ar fi putut fi un impact cu privire la orice lucrare, aceasta va fi tratată prin procesul de rezolvare a activităților neconforme.

Notă: Termenul „apel” în acest document nu trebuie confundat cu utilizarea termenului de „apel” într-un sens legal.

Apelurile și procesul de apel în cadrul acestui document este un proces intern al unității criminalistice al căror rezultat este contestat prin apelare. Decizia asupra apelului rămâne cea a unității criminalistice împotriva căreia este formulată o acțiune, și nu are nevoie de o audiere sau decizie a unor agenții externe sau instanțe de judecată, cu privire la apel.

Reclamațiile pot fi primite de la mai multe surse, inclusiv de la clienți, victimele infracțiunilor, forțele de poliție, alte departamente din cadrul aceleiași organizații, de ex. laboratorul, unitatea de cercetare la fața locului, unitatea de investigare a criminalității și organele judiciare.

În plus, atunci când o hotărâre judecătorească este contestată cu succes și aceasta se reflectă asupra oricărei lucrări efectuate de către unitatea criminalistică, aceasta trebuie soluționată prin procesul de acțiuni corective sau a altor procedee de îmbunătățire.

3.3 Competență

Unitatea criminalistică trebuie să aibă o strategie prin care să asigure faptul că întreg personalul care lucrează în unitatea criminalistică are competența necesară pentru efectuarea lucrărilor.

Sistemul de management trebuie să stabilească fiecare rol în unitatea criminalistică și limitele sale, și să precizeze cerințele de calificare, pregătire, experiență și cunoștințe pentru sarcinile atribuite fiecărei funcții. Având calificare, pregătire și experiență nu se garantează nici competență practică, nici o judecată sănătoasă. De aceea, conducerea sau persoanele responsabile trebuie să poată demonstra cu dovezi obiective că tot personalul este competent, prin realizarea unor evaluări ale cunoștințelor și abilităților lor pe baza unor criterii stabilite.

Unitatea criminalistică trebuie să se asigure că personalul angajat temporar este competent și că lucrează în conformitate cu sistemul de management al unității (a se vedea, de asemenea, 2.20 Subcontractant).

În evaluarea competenței unei persoane, unitatea criminalistică trebuie să se asigure că personalul angajat are o capacitate relevantă de înțelegere a tehnologiei din spatele infracțiunii, ca de ex. despre armele de foc, precum și tehnologia utilizată pentru a investiga infracțiuni, ca de ex. despre amprente digitale, profile ADN, analiza mostrei de sânge. Ei trebuie să aibă, de asemenea, competență și experiență suficientă pentru a recunoaște importanța oricărui aspect neobișnuit, de exemplu, un furt organizat sau probe modificate.

Pregătirea profesională trebuie să aibă în vedere un program de pregătire

actualizat, iar evaluarea competenței fiecărei persoane trebuie să aibă loc la fiecare nivel de dezvoltare profesională. În cazul în care se face o pregătire referitoare la o încercare sau o tehnică specifică, trebuie stabilite criteriile de acceptabilitate pentru a demonstra eficiența pregătirii, ca de ex. observarea examinărilor/încercărilor relevante sau analize efectuate de către un ofițer cu experiență, performanța satisfăcătoare în analiza probelor de control al calității/de asigurare a calității, corelarea rezultatelor cu a celor obținute de o altă categorie de personal calificat. În cazul în care este necesar, programele de pregătire trebuie să includă, de asemenea, pregătire cu privire la prezentarea rezultatelor în instanță.

Evaluarea competenței poate lua o varietate de forme, în funcție de sarcina(ile) efectuată(e), de exemplu, examinare în scris și/sau verbală; exerciții practice; sau observarea directă de către o persoană calificată. În multe cazuri, o combinație de metode de evaluare a competenței va fi cea mai potrivită abordare.

Fiecare unitate criminalistică va menține o evidență la zi a instruirii/pregătirii fiecărui membru al personalului. Aceste înregistrări trebuie să includă calificările academice și profesionale, cursurile externe sau interne la care a participat personalul și instruirea relevantă (și reconversia profesională, dacă este necesar) primită în unitatea criminalistică în care lucrează. Înregistrările trebuie să fie suficient de detaliate pentru a demonstra că fiecare membru al personalului a fost instruit corespunzător și că i-a fost evaluată în mod oficial competența de a duce la îndeplinire o sarcină sau o testare. Aceste înregistrări trebuie păstrate pentru o perioadă adecvată, definită în conformitate cu așteptările beneficiarului și/sau sistemul juridic.

Trebuie să fie disponibilă o procedură referitoare la familiarizarea angajaților cu activitățile unității criminalistice, care ar trebui să stabilească pregătirea și activitățile de verificare necesare. Această procedură sau proces poate varia în funcție de capacitatea, calificările și experiența celor care sunt instruiți. Un program de instruire a unei persoane trebuie să se bazeze pe expertiza, cunoștințele de specialitate și experiența acesteia.

Unitatea criminalistică trebuie să aibă, de asemenea, proceduri pentru pregătirea continuă și menținerea competențelor, cunoștințelor și expertizei.

Atunci când este angajat personal de la o altă organizație (inclusiv o unitate criminalistică), unitatea criminalistică va verifica competența acestuia.

3.4 Considerații suplimentare referitoare la personal

Unitatea criminalistică ar trebui să dețină un *Cod de conduită* (indiferent de denumirea acestuia) care să abordeze aspecte legate de comportamentul etic, confidențialitatea, imparțialitatea, siguranța personală, relația cu alți membri ai unității criminalistice, precum și orice alte aspecte necesare pentru asigurarea unei conduite adecvate a întregului personal. Codul de conduită ar trebui să fie, de asemenea, aplicabil întregului personal, indiferent că este permanent, temporar sau personal contractual.

3.5 Înregistrări

Unitatea criminalistică trebuie să aibă proceduri documentate pentru a crea și a menține înregistrări referitoare la fiecare caz în curs de investigare. Informațiile

care urmează să fie incluse în înregistrările de caz trebuie să fie documentate în mod corespunzător și pot include, dar fără a se limita la, înregistrările oricăror comunicări cu beneficiarii (verbale sau scrise), revizuirea contractului, examinarea și încercarea solicitate și acorduri cu clienții, chitanțe de la probe, descrieri de probe, inclusiv ambalaje și sigilii, citații, înregistrări ale observațiilor și rezultatele încercării/examinării, trimitere la procedurile utilizate, diagrame, tipizate, fotografii, clipuri video.

Înregistrările necesare pentru a sprijini concluziile trebuie să fie astfel încât, în absența persoanei titulare, un alt membru competent al personalului să poată să evalueze ceea ce a fost efectuat, să interpreteze datele și, dacă este necesar, să repete activitatea.

Înregistrările trebuie să fie suficiente pentru a asigura o pistă/variantă auditabilă.

Metoda de înregistrare aleasă va depinde de tipul procesului criminalistic realizat la momentul respectiv. Înregistrările pot fi obținute spre ex. prin desen sau scris, fotocopii, calculator, înregistrări audio, înregistrare de voce, fotografii, video scanare cu laser 3D.

Nu întotdeauna este posibilă păstrarea probelor potențiale, de exemplu, în cazul în care este necesară ridicarea unei părți dintr-un strop de sânge pentru analiza ADN-ului. Într-o astfel de situație, elementele potențiale de probă trebuie să fie documentate și/sau măsurate utilizând tehnici de înregistrare adecvate înainte de ridicarea acestora.

Fișele de observații se fac la momentul examinării sau cât mai curând posibil după aceea, iar acestea trebuie să includă, unde este relevant, cine a efectuat cercetarea la fața locului, data, localizarea, prelevarea de probe, rezultatele de la examinare/încercare, controlul calității și condițiile de examinare/încercare. În cazul în care se efectuează o analiză instrumentală, ar trebui înregistrați parametrii de funcționare. Trebuie să reiasă clar din înregistrările efectuate pentru fiecare caz în parte, cine a efectuat fiecare etapă a procesului, de exemplu, când au fost examinate de exemplu: date relevante și ce anume a fost examinat.

Ar trebui păstrate orice modificări aduse înregistrărilor, astfel încât informațiile originale să poată fi revizuite, chiar dacă acestea se regăsesc în formă tipărită sau electronică. Atunci când rezultatul unei încercări sau examinări este respins, motivul(e) trebuie înregistrat împreună cu data și cu o identificare a persoanei care a respins rezultatul.

Politica unității criminalistice de păstrare a înregistrărilor trebuie să ia în considerare cerințele legale și așteptările beneficiarilor din economia și regiunea relevante.

Calcululele manuale și transferurile de date care nu fac parte dintr-un proces electronic validat ar trebui verificate de către o a doua persoană. Înregistrarea cazului ar trebui să includă o indicație a faptului că astfel de controale au fost efectuate, de către cine și când.

Fiecare pagină a fiecărui document din înregistrările cazului ar trebui să facă referire la caz. Ar trebui să existe un mecanism prin care este menținută integritatea documentației. Acest lucru înseamnă, de exemplu, că ar trebui să fie

ușor de detectat dacă un document este adăugat la dosar la o dată ulterioară sau dispare de la dosar.

Înregistrările pe hârtie generate de unitatea criminalistică, utilizate ca parte a dosarului, ar trebui să fie paginate, utilizând un sistem de numerotare a paginii care indică numărul total de pagini.

Înregistrările „lanțului de custodie” care detaliază fiecare persoană sau organizație care intră în posesia unui articol/probă trebuie menținute de la primirea obiectelor/probelor, la examinare și până la depozitare și, după caz, până la returnare către clientul care l-a înaintat sau până la distrugere.

Definiția și procedura acceptabile pentru „lanțul de custodie” trebuie să fie adaptate dispozițiilor legale din fiecare țară. Orice transfer de material trebuie să fie înregistrat. Înregistrările referitoare la lanțul de custodie trebuie să se păstreze în conformitate cu cerințele pentru alte înregistrări de caz.

Echivalenții electronici ai inițialelor scrise de mână sau de semnături sunt acceptabile cu condiția ca unitatea criminalistică să poată demonstra că inițialele electronice sau semnătura pot fi aplicate numai de către persoana reprezentată de inițialele electronice sau de semnătură.

În cazul în care sunt stocate înregistrări în format electronic, ar trebui să existe un mecanism pentru a preveni ca fișierele/datele să fie eliminate și, în plus, ar trebui să existe o modalitate de a ști ce înregistrări vor fi depozitate și în care locații.

În general, înregistrări ar trebui să se facă în mod permanent; de exemplu, notele scrise de mână ar trebui să fie în cerneală permanentă. Se pot face excepții atunci când condițiile de mediu împiedică utilizarea de cerneală. În plus, poate fi adecvat să se facă diagrame și schițe în creion, inclusiv creioane colorate.

În cazul în care abrevierile tehnice sunt făcute în înregistrări, aceste abrevieri ar trebui să fie definite în mod clar și ușor de înțeles.

3.6 Sănătate și siguranță

Unitatea criminalistică ar trebui să ofere întregului personal un mediu de securitate, inclusiv adoptarea și utilizarea unui program documentat de sănătate și siguranță. Programul de sănătate și siguranță ar trebui să ia în considerare și acopere activitatea desfășurată în spațiile permanente ale unității criminalistice, în locațiile din afara sediilor sale permanente, sau în spații asociate temporar sau mobile.

3.7 Audituri interne

Programul de audit intern trebuie, dacă este cazul, să includă activitățile derulate în cercetarea locului faptei, activitățile de examinare/încercare, procesul de interpretare și raportare. Evaluarea punerii în aplicare a procedurilor unității criminalistice trebuie să includă observarea directă a examinărilor și încercărilor efectuate la fața locului sau în laborator.

3.8 Supervizarea activităților de cercetare la locul faptei

Unitatea criminalistică ar trebui să aibă un program de supervizare pentru a se asigura că persoanele care lucrează în cadrul organizației dețin competența necesară.

Factorii care trebuie luați în considerare atunci când se decide cu privire la abordarea avută în vedere în cazul supervizării/participării la activitățile desfășurate la locul faptei vor include, dar nu se limitează la:

- Gradul de complexitate a unei anumite cercetări în scopul de a confirma competența
- Frecvența de participare la diferite cercetări
- Domeniul de aplicare al acreditării
- Experiența personalului
- Frecvența cu care are loc un tip de cercetare, de exemplu incidentele teroriste. Cercetările care sunt rareori întâlnite pot necesita alte mijloace prin care să se confirme competența, de exemplu un eveniment simulat sau alte tipuri de simulări.
- Alte activități care au loc în scopul de a confirma competența.

Persoana care efectuează supervizarea trebuie să aibă competența corespunzătoare. Supervizarea nu ar trebui să acopere numai partea procedurală a lucrării, ci și să abordeze în profunzime competența tehnică a personalului și capacitatea acestuia de a lua decizii relevante la locul faptei.

3.9 Examinarea și testarea neconforme

Unitatea criminalistică trebuie să dispună de politici și proceduri pentru a identifica activitățile neconforme și, în plus, politici și proceduri care sunt puse în aplicare atunci când este identificată o activitate neconformă. Monitorizarea continuă poate fi realizată în mai multe moduri, de exemplu, prin evaluare paritară, prin încercări de competență și exerciții colaborative, prin audit și prin reclamațiile beneficiarilor.

Inițial, semnificația unei neconformități referitoare la validitatea examinării sau rezultatele testării trebuie evaluată, iar cauza identificată. Aceasta va include o reanalizare în detaliu a cazului deja raportat. Politicile și procedurile trebuie să asigure existența unor responsabilități stabilite pentru gestionarea activității neconforme, precum și acțiuni care trebuie efectuate. Aceasta poate include retragerea sau reținerea rapoartelor de încercări, informarea beneficiarului, stoparea examinării și încercării, re-testarea sau re-examinarea, modificarea procedurilor sau metodelor sau reluarea instruirii.

Odată identificate și aprobate măsurile corective, acestea trebuie să fie puse în aplicare cu promptitudine. Autoritatea desemnată trebuie să decidă atunci când poate continua activitatea. Este importantă asigurarea faptului că este identificată în mod eficient activitatea neconformă, iar acțiunile corective asociate sunt puse în aplicare în toate domeniile relevante ale unității criminalistice.

În cazul în care se constată că unitatea criminalistică a emis un raport care conține activități neconforme ce sunt considerate a afecta în mod semnificativ rezultatul, va fi notificat imediat beneficiarul, vor fi retrase activitățile sau raportul (dacă este posibil), urmând a fi efectuate activități suplimentare și emis un alt raport de către unitatea criminalistică.

În cazul în care s-a identificat că ar putea să reapară o activitate neconformă, trebuie implementate măsurile corective corespunzătoare. Aceasta va include o reanalizare a cazului deja raportat înainte de a fi identificată lucrarea neconformă, și implicațiile pentru alte cazuri și alte sectoare din unitatea criminalistică, precum și implicațiile pentru politicile interne și procedurile unității criminalistice.

Activitatea neconformă și toate acțiunile întreprinse trebuie înregistrate.

3.10 Metode și validarea metodei

Toate metodele trebuie să fie pe deplin documentate, inclusiv procedurile de control al calității, precum și, după caz, utilizarea de materiale de referință.

Indiferent dacă unitatea criminalistică implementează ISO/IEC 17025 sau ISO/IEC 17020, metodele de examinare/încercare trebuie să fie adecvate scopului. Pentru a demonstra acest lucru, unitatea criminalistică va trebui să se refere la validarea / verificarea adecvată a datelor.

Studii de validare sunt necesare pentru toate metodele, inclusiv pentru metodele comparative. Studiile de validare pot fi efectuate de către comunitatea științifică (ca în cazul metodelor standardizate sau publicate), fie de către unitatea criminalistică în sine (ca în cazul metodelor dezvoltate in-house sau în cazul în care sunt aduse modificări semnificative metodelor validate anterior).

Dacă elaborează procese proprii, unitățile criminalistice trebuie să prezinte dovezi obiective că au evaluat factorii care pot influența rezultatele și le-au înregistrat. Ca exemple de astfel de procese putem menționa procesul de stabilire a strategiei la sosirea la locul faptei, protecția și conservarea probelor, identificarea de probe relevante, precum și procesul de interpretare. Scopul este de a asigura reproductibilitatea și repetabilitatea procesului, asigurându-se astfel că persoane diferite obțin rezultate compatibile.

Atunci când o metodă a fost validată într-o altă organizație, unitatea criminalistică verifică înregistrările de validare pentru a se asigura că validarea efectuată a fost adecvată scopului. Apoi este posibil ca unitatea criminalistică să efectueze numai verificarea metodei pentru a demonstra că unitatea este competentă să efectueze încercarea/examinarea. Orice procedură de validare/verificare efectuată in-house trebuie să fie documentată, iar înregistrările de validare/verificare se păstrează.

După posibilitate, procedurile tehnice utilizate de către o unitate criminalistică trebuie să fie validate sau verificate înainte de a fi folosite într-un caz operativ sau aplicate la fața locului. Un exemplu pentru când nu ar fi posibil acest lucru ar fi atunci când se găsește o nouă substanță, de exemplu, un nou medicament/drog. În orice situație, procedurile tehnice utilizate trebuie să fie validate sau verificate înainte de a fi raportat vreun rezultat. Metodele pot fi validate prin compararea cu alte metode stabilite ce utilizează materiale de referință certificate (acolo unde este disponibil) sau materiale cu caracteristici cunoscute. În validarea metodelor de încercare, următoarele aspecte (printre altele) ar putea fi stabilite, după caz, de exemplu, dacă metoda este cantitativă sau calitativă:

Scopul metodei

- ◆ scop și limitări

Eșantionarea

- ◆ strategia de eşantionare

Pregătirea probei

- ◆ omogenitatea probei

Încercare

- ◆ exactitate
- ◆ precizie
- ◆ incertitudinea de măsurare
- ◆ efectele matricei
- ◆ interferențe
- ◆ limita de detecție
- ◆ limita de cuantificare
- ◆ intervalul de liniaritate
- ◆ stabilitatea compușilor mășurați
- ◆ specificitate și selectivitate
- ◆ repetabilitate
- ◆ reproductibilitate
- ◆ robustețe

Interpretarea

- ◆ reproductibilitate
- ◆ robustețe
- ◆ caracteristici de performanță
- ◆ ipoteza și/sau scenarii
- ◆ baze de date
- ◆ evaluare statistică
- ◆ limitări ale concluziilor
- ◆ literatura de specialitate

Interpretarea rezultatelor și concluziilor se bazează pe studii solide și proceduri documentate. În cazul în care nu sunt disponibile studii solide, interpretarea trebuie să fie susținută de către cel puțin un material probatoriu documentat (înregistrări).

Unitățile criminalistice trebuie să aibă o procedură pentru a identifica examinările/încercările efectuate rar. Pentru aceste examinări/încercări, există două metode de a demonstra competența, fiecare dintre acestea ar fi la fel de valabile. Acestea sunt:

- ◆ utilizarea regulată a probelor de control și de diagrame de control chiar și atunci când probele în litigiu nu sunt analizate; sau
- ◆ reverificarea înainte ca examinarea/încercarea în cauză să fie efectuată pe o probă din caz, care implică cel puțin folosirea unui material de referință corespunzător, urmată de repetarea examinării /încercării asupra probei reale.

3.11 Condiții de mediu

Condițiile de mediu în incinta laboratorului sau în orice loc în care se efectuează examinări și încercări trebuie definite dacă acestea sunt critice pentru finalitatea rezultatelor. Condițiile specificate trebuie monitorizate și înregistrate.

Este necesară o atenție specială în unitățile criminalistice implicate în determinarea microurmelor materice, de exemplu, analiza ADN și analiza reziduurilor de tragere. Separarea fizică a zonelor de lucru după tipul și mărimea probelor examinate - macro/micro, de exemplu, cantități mari de droguri/urme de droguri, este necesară pentru a evita contaminarea probelor și pentru a conștientiza personalul din unitatea criminalistică asupra problemelor de contaminare. Trebuie să fie purtate echipamente de protecție adecvate pentru asigurarea faptului că probele și personalul sunt protejate. Accesul la zonele de laborator ce presupun cerințe speciale pentru contaminare este limitat și controlat. Monitorizarea mediului înconjurător ar putea fi necesară pentru echipamente, zonele de lucru, îmbrăcăminte și consumabile.

În cazul în care este posibil, unitatea criminalistică ar trebui să fie în măsură să identifice potențialul de contaminare și sursele acestuia. Acest lucru poate necesita colectarea de informații primare care pot fi comparate dacă sunt obținute rezultate neobișnuite (de exemplu, o bază de date care să cuprindă profilele ADN/ urme papilare/ urme ale obiectelor de încălțăminte ale personalului/vizitatorilor).

Accesul la locul faptei ar trebui să fie controlat. Efectele condițiilor de mediu trebuie luate în considerare pentru a evita pierderea sau deteriorarea probelor. Atunci când nu este posibil controlul condițiilor de mediu, de exemplu condițiile meteorologice de la locul faptei, se înregistrează condițiile reale.

Integritatea probei trebuie să fie un element-cheie în procesul criminalistic. Condițiile de depozitare trebuie să fie de așa natură încât să se prevină pierderea, deteriorarea și contaminarea și pentru a menține integritatea și identitatea probei. În cazul în care sunt depozitate obiecte perisabile, orice degradare a probelor trebuie să fie redusă la minimum.

3.12 Echipamente, înregistrări ale echipamentelor, colecții de referință și consumabile

Echipamente

Unitatea criminalistică trebuie să gestioneze un program pentru întreținerea și etalonarea echipamentelor critice utilizate; acesta va permite demonstrarea trasabilității măsurării, acolo unde este cazul.

Echipamentele care influențează calitatea examinării și testării trebuie să fie etichetate sau identificate în alte moduri. Echipamentul poate fi deținut de laborator, împrumutat, închiriat, concesionat sau furnizat de către o altă sursă. Responsabilitatea pentru starea etalonării și sustenabilitatea generală a echipamentului utilizat revine exclusiv unității criminalistice.

În cazul în care se utilizează un software, trebuie să se demonstreze că acesta este adecvat scopului stabilit. Acest aspect poate fi reprezentat de o verificare a funcționalității software-ului, de exemplu prin utilizarea unei foi de calcul pentru calcularea valorilor, sau ar putea fi privit ca o parte a validării mult mai extinse din cadrul procesului criminalistic, în care este folosit software-ul, de exemplu, utilizarea bazelor de date pentru potrivirea caracteristicilor specifice.

Unitatea criminalistică va avea scrise politici și proceduri care stabilesc condițiile în care echipamentul poate fi folosit. Politicile și procedurile trebuie să existe și pentru utilizarea de echipamente de unică folosință pentru a se asigura că astfel

de echipamente nu contribuie la contaminare prin utilizare eronată sau re-utilizare.

Locațiile și echipamentele trebuie utilizate numai de către personal autorizat. În cazul în care se utilizează echipament fără ca unitatea criminalistică să dețină controlul direct, unitatea trebuie să verifice că echipamentul îndeplinește toate cerințele relevante înainte de fiecare utilizare. Măsurile tipice ar include examinarea vizuală, verificările funcționale și/sau re-etalonare. Procedura de verificare trebuie să fie documentată, iar înregistrările de verificare trebuie păstrate.

Unele piese de echipament utilizate la locul faptei au verificări proprii, unele nu sunt afectate de transport și necesită doar verificarea, iar altele ar putea necesita utilizarea unui material de referință care validează etalonarea și funcționarea, pentru a arăta că acestea sunt într-o stare satisfăcătoare.

Verificarea performanței echipamentelor trebuie efectuată de către personal cu competențe recunoscute să opereze și să verifice echipamentul.

Înregistrări ale echipamentelor

Trebuie să fie menținute înregistrările fiecărui echipament și software care au influențe semnificative asupra rezultatelor examinărilor/încercărilor efectuate.

Se așteaptă ca înregistrările deținute de către toate unitățile criminalistice să fie în conformitate cu cerințele specificate în ISO/IEC 17025 5.5.5.

Colecții de referință

Colecții de referință de date sau obiecte/materiale reprezentative pentru cele întâlnite în activitatea operativă care sunt menținute în scopuri de identificare, comparare sau de interpretare, de exemplu spectre de masă, vopsele pentru autovehicule sau lentile de faruri, probe de la droguri, stiluri de imprimare de la mașina de scris, fragmente de lemn, gloanțe, cartușe, profiluri ADN, baze de date de frecvență, trebuie să fie pe deplin documentate, identificate în mod unic și controlate în mod corespunzător.

Consumabile

Calitatea materialelor de referință și a reactivilor trebuie să fie adecvată scopului în procedura utilizată. Numerele de serie ale materialelor de referință și reactivilor critici trebuie înregistrate.

Toți reactivii critici trebuie să fie testați pentru fiabilitate.

Materialele de referință și reactivii ar trebui să fie etichetați cu:

- ◆ numele;
- ◆ concentrația, acolo unde este cazul;
- ◆ data preparării și/sau data expirării;
- ◆ identitatea preparatorului;
- ◆ condițiile de depozitare, dacă este cazul;
- ◆ avertisment de pericol, atunci când este necesar.

Unitatea criminalistică va stabili și documenta politicile și procedurile sale de selecție și utilizare a serviciilor externe achiziționate, echipamente și consumabile care afectează calitatea serviciilor sale. Trebuie să existe proceduri și criterii de inspecție, de acceptare/respingere și depozitare a materialelor consumabile, de exemplu, a consumabilelor utilizate la fața locului, în timpul analizei și a echipamentului individual de protecție.

Înregistrările corespunzătoare de servicii externe, bunuri și produse achiziționate se stabilesc și se mențin pentru o perioadă de timp, astfel cum este definit în sistemul de management. Acest sistem include înregistrarea numărului lotului tuturor reactivilor relevanți, materialelor de control și etaloanelor, data primirii și data la care materialul este utilizat.

4. Module de activitate în procesul criminalistic

Această secțiune identifică diferite activități în cadrul procesului criminalistic ca module separate și oferă linii directoare care pot fi aplicate independent dacă standardele ISO/IEC 17025 sau ISO/IEC 17020 au fost implementate. A se vedea anexa C pentru o diagramă de corespondență.

Este recunoscut faptul că modulele descrise aici pot părea că descriu o linie temporală. Cu toate acestea, situația nu este neapărat aceasta, iar ordinea în care activitățile se desfășoară vor varia în funcție de circumstanțe, iar unele pot fi repetate.

4.1 Aspecte premergătoare participării la locul faptei

Aceasta este etapa în care criminalistul primește o însărcinare. În această etapă, criminalistul va trebui să primească informații specifice de la „beneficiari” și poate, de asemenea, să dea instrucțiuni „beneficiarilor”. Aceasta este, de asemenea, etapa în care unitatea criminalistică atribuie autoritate și responsabilitate clar definite pentru cercetarea la fața locului și pentru fiecare cercetare în parte. Aspecte ale standardelor ce pot fi implicate aici sunt analiza contractului, subcontractarea și atribuirea responsabilităților personalului.

4.1.1 Revizuirea contractului

Datorită specificului activității de cercetare la fața locului, scopul unei misiuni nu este întotdeauna clar înainte ca ancheta să înceapă.

Este responsabilitatea unității criminalistice să se asigure că indiferent de activitatea pe care o preia, aceasta se regăsește în domeniul său de competență.

Unitatea criminalistică ar trebui să aibă un sistem care să asigure că misiunile viitoare sunt revizuite prompt și sunt fie gestionate în mod corespunzător sau, după caz, respinse în conformitate cu politicile și procedurile stabilite.

Atunci când se decide procesul de cercetare la fața locului, trebuie avute în vedere următoarele aspecte:

- ◆ Expertiza necesară și cunoștințele tehnice ale investigatorilor.
- ◆ Amploarea și condițiile specifice ale misiunii în cauză, în măsura în care acestea sunt disponibile și cunoscute, pentru a permite să fie emise instrucțiuni clare.
- ◆ Utilizarea de resurse, locații și echipamente adecvate.
- ◆ Monitorizarea continuă de către unitatea criminalistică a misiunilor și sarcinilor sale.
- ◆ Monitorizarea misiunilor sau sarcinilor finalizate pentru a se asigura că acestea îndeplinesc cerințele și că au fost efectuate corect.

În ceea ce privește solicitările ce implică o activitate de rutină sau repetitivă, revizuirea poate fi limitată din considerente de timp și de resurse umane, iar o înregistrare acceptabilă în astfel de cazuri ar fi o acceptare semnată de o persoană autorizată în mod corespunzător.

Pentru orice loc al faptei, trebuie avute în vedere următoarele aspecte:

- ◆ jurisdicție
- ◆ integritatea locului faptei
- ◆ condițiile de mediu
- ◆ nevoia de un echipament special sau de competențe speciale
- ◆ aspecte privind sănătatea și siguranța
- ◆ dimensiunea și complexitatea locului faptei și nevoia de resurse suplimentare
- ◆ atribuirea responsabilității pentru o cercetare și responsabilitatea de coordonare în cazul mai multor cercetări la locul faptei.

În situațiile în care acordurile verbale sunt acceptabile, organizația trebuie să țină o evidență a tuturor solicitărilor și instrucțiunilor primite verbal, datele și identitatea reprezentantului clienților.

Restituirea sau distrugerea probelor și reținerea materialelor trebuie convenite cu beneficiarul și înregistrate în scris. Orice modificare de la ceea ce a fost convenit în timpul analizei inițiale a contractului trebuie înregistrat.

4.1.2 Instrucțiuni pentru beneficiar

În anumite condiții, poate fi oportun pentru unitatea criminalistică să dea câteva instrucțiuni beneficiarului cu privire la modalitatea cea mai adecvată de a conserva locul faptei.

Cu toate acestea, nivelul de cunoștințe cu privire la locul faptei poate fi foarte limitat și, prin urmare, dispunerea unor instrucțiuni exacte poate fi dificilă.

4.1.3 Subcontractarea și alt tip de sprijin tehnic

Unitățile criminalistice se confruntă cu situații în care sunt necesare resurse suplimentare. Nevoile pot fi îndeplinite prin utilizarea de personal tehnic de suport, contractat, sau de altă natură, sau prin subcontractarea activităților.

În toate cazurile în care se angajează personal contractat sau alt tip de personal tehnic de suport, unitatea criminalistică trebuie să facă dovada competenței acestuia cu referire la sarcinile încredințate.

În toate cazurile de subcontractare, unitatea criminalistică trebuie să furnizeze dovezi relevante a competenței organismului subcontractat, cum ar fi certificatul de acreditare sau rezultatele evaluării efectuate de personal calificat în conformitate cu procedurile adecvate.

4.1.4 Atribuirea responsabilității

Unitatea criminalistică trebuie să aibă o politică și procedură clare pentru numirea și alocarea de personal competent în activitățile de cercetare a

locului faptei. O persoană competentă, indiferent de denumirea acesteia, trebuie desemnată ca fiind responsabilă pentru cazul respectiv, în funcție de:

- ◆ legislație/politici,
- ◆ tipul de infracțiune: infracțiune ușoară versus infracțiune gravă,
- ◆ tipul cazului, complexitatea sau alte condiții de la locul faptei.

Principala răspundere pentru fiecare activitate de cercetare la locul faptei revine investigatorului desemnat responsabil pentru cazul respectiv, care trebuie să fie documentat/informat în dosarul cauzei. În toate etapele, responsabilitățile trebuie să fie clar identificate, în special dacă este implicat personal din diferite unități organizaționale.

4.2 Întreprinderea de acțiuni inițiale la locul faptei

Aceasta este etapa în care unitatea criminalistică ajunge la locul faptei și ia măsuri pentru a proteja integritatea locului faptei și pentru evaluarea acestuia.

4.2.1 Discuții inițiale la locul faptei

Discuțiile de la locul faptei vor avea loc cu persoanele adecvate, în funcție de sistemul juridic din țară, de exemplu cu poliția, medicul legist, judecătorul, magistrați, procurori.

În cazul în care vizita inițială la locul faptei arată că ipotezele analizei contractului nu au fost pe deplin în conformitate cu situația de la fața locului, atunci ar putea fi necesară repetarea etapelor relevante din analiza contractului.

4.2.2 Coordonarea cu alte unități criminalistice sau subcontractanți

Unitatea criminalistică poate să nu aibă întotdeauna competența specifică sau capacitatea de a îndeplini toate examinările/încercările necesare. În acest caz, aceasta ar putea avea nevoie de utilizarea altor resurse decât cele proprii. Acestea pot fi, de exemplu, alte unități criminalistice sau experți de la alte unități criminalistice. În aceste cazuri, ar putea fi nevoie de o coordonare a tuturor resurselor implicate în derularea cercetării la fața locului.

În acest caz, ar trebui să fie luate în considerare următoarele:

- ◆ coordonarea succesiunii activităților pentru a maximiza protecția probelor
- ◆ prevenirea contaminării sau contaminarea încrucișată a probelor
- ◆ clarificarea rolurilor și responsabilităților.

4.2.3 Controlul și conservarea locului faptei

Este esențială menținerea integrității locului faptei și a elementelor de probă în cadrul acestuia. Purtarea echipamentului individual de protecție, cum ar fi mănuși și măști, precum și limitarea accesului doar pentru personalul cu atribuții în examinare și testare, sunt exemple de măsuri luate pentru a preveni contaminarea, iar utilizarea de corturi pentru a proteja de ploaie reprezintă un exemplu de prevenire a degradării.

Cu toate acestea, procedurile care sunt puse în aplicare pentru a menține integritatea locului faptei depinde de natura infracțiunii și de locul acesteia. Locul unei infracțiuni ușoare, cum ar fi o spargere, poate fi cercetat de către un investigator doar cu echipament de protecție de bază și fără a fi nevoie de controlul accesului, dar locațiile mari, în aer liber, pot necesita un control mai exigent al perimetrului și al procedurilor de ridicare și conservare a probelor decât în cazul unor locații de interior.

Cercetările pentru ceea ce denumim, în general, „infracțiuni grave”, cum ar fi violul sau omorul, necesită o atenție strictă a controlului și a conservării. Accesul la locul faptei ar trebui să fie controlabil și limitat, realizat prin crearea a cel puțin unui cordon de acces; în unele cazuri poate fi utilizat un al doilea cordon interior. O înregistrare ar trebui să fie păstrată pentru toate persoanele care intră și ies de la locul faptei.

Toți membrii personalului care intră la locul faptei vor purta echipament individual de protecție care să garanteze că aceștia nu contaminatează locul. Unitatea criminalistică trebuie să dispună de elemente relevante folosite sau purtate la locul faptei, în timp util, pentru asigurarea faptului că probele ridicate de la alte locații nu sunt compromise.

În cazul în care locul faptei nu este controlat de către beneficiar și nici nu este posibil să fie controlat de unitatea criminalistică, atunci orice probleme legate de securitatea și accesul necontrolat ar trebui înregistrate în notele de examinare.

4.3 Dezvoltarea unei strategii de cercetare la fața locului

Aceasta este etapa în care va fi stabilit planul strategic și acest lucru poate cuprinde următoarele întrebări:

- ◆ ce s-a întâmplat?
- ◆ unde s-a întâmplat?
- ◆ când s-a întâmplat?
- ◆ cum s-a întâmplat?
- ◆ cine a fost implicat?
- ◆ de ce s-a întâmplat?

Unitatea criminalistică trebuie să stabilească ce constituie locul faptei care urmează a fi investigat pentru a stabili cerințele cercetării. Aceasta va decide, de asemenea, cu privire la tehnicile/echipamentul necesar, va stabili probele care trebuie luate și apoi va decide cu privire la ordinea de eșantionare și/sau examinare. Toate aceste aspecte vor fi înregistrate.

4.3.1 Determinarea tipului de infracțiune

Determinarea tipului de infracțiune a fost decisă în mod normal de către beneficiar înainte de a fi desemnată unitatea criminalistică să conducă investigația.

Unitatea criminalistică ar trebui să aibă o politică care va indica niveluri diferite pentru cercetarea la locul faptei în raport cu tipul de infracțiune, cum ar fi distincția între „infracțiune ușoară” și „infracțiune gravă” sau prin folosirea altor tipuri de denumiri. Această politică ar trebui să includă o indicație scrisă a competențelor necesare, metodelor, echipamentelor,

tehnicilor și resurselor în funcție de tipul de infracțiune.

4.3.2 Evaluarea locului și stabilirea cerințelor cercetării

Odată ce a fost efectuată evaluarea locului faptei care include orice discuție cu investigatorul de aplicare a legii sau cu primul respondent, se acceptă faptul că unitatea criminalistică poate stabili un scop diferit al cercetării decât ceea ce a fost definit inițial (a se vedea 4.4.1 din acest document). În acest caz, acesta trebuie să fie înregistrat în mod clar, clarificat și, după caz, autorizat de către beneficiar. În această etapă ar putea fi nevoie de stabilirea unui model de căutare.

4.3.3 Eșantionarea

Eșantionarea în acest context include selecția, ridicarea și prioritizarea materialelor pentru examinare/analiză de la locul faptei. În mod tipic, eşantionarea este efectuată dintr-o serie de motive, inclusiv următoarele: selecția pentru stabilirea probelor potențiale; unități prea mari pentru a fi prezentate la laborator ca un element de ansamblu; pentru a răspunde la întrebări relevante prin examinarea unei părți a populației; pentru a reduce numărul total de determinări analitice necesare, asigurând în același timp că sunt îndeplinite toate cerințele legale și științifice relevante.

În scopul de a identifica probele care trebuie luate și secvența de efectuare a diferitelor eşantionări și/sau examinări/încercări, sunt necesare o strategie de eşantionare, plan de eşantionare și proceduri de eşantionare.

La stabilirea strategiei de eşantionare, planurilor de eşantionare și procedurilor de eşantionare ce trebuie utilizate, ar trebui să fie luați în considerare următorii factori:

- ◆ informații de bază disponibile
- ◆ prioritizarea întrebărilor la care trebuie să se răspundă
- ◆ generarea de ipoteze relevante și îmbunătățirea acestora în decursul cercetării la fața locului
- ◆ tipul de examinare criminalistică /încercare care este relevant
- ◆ nevoia de a utiliza eşantionare statistică
- ◆ orice considerații speciale care trebuie luate în considerare, cum ar fi condițiile meteo, considerații de sănătate și siguranță, amplasarea probei, posibilitatea de contaminare, posibilitatea ca proba să fie alterată intenționat, interferențe cu alte probe, lipsa de omogenitate a eşantionului etc.
- ◆ necesitatea de a secvențializa eşantionarea ce va avea loc, de exemplu, dacă există o amprentă papilară în sânge este necesar ca examinatorul dactiloscop să examineze urma înainte de a recolta sânge pentru stabilirea profilului ADN
- ◆ necesitatea de a consulta toți experții/personalul relevant
- ◆ necesitatea de a stabili o strategie inter-agenții pentru a asigura că sunt luate probe adecvate
- ◆ cerințe legale
- ◆ politici ale organizației.

Atunci când se eşantionează la locul faptei, accentul este pus pe

competența personalului. Prin urmare, pregătirea de specialitate și competența personalului în aceste activități sunt de importanță vitală. Toate aspectele legate de eșantionare la locul faptei trebuie acoperite în timpul pregătirii, iar competența evaluată la momentul inițial, precum și pe parcurs, pe timpul desfășurării pregătirii.

Atunci când o unitate criminalistică își desfășoară activitatea sub conducerea unei alte organizații care și-a asumat deja strategia de eșantionare și un plan, atunci unitatea criminalistică trebuie doar să urmeze acea procedură de eșantionare.

4.3.4 Stabilirea locațiilor și tehnicilor/echipamentelor necesare

Unitatea criminalistică trebuie să dispună de politici și proceduri pentru a se asigura că aceasta are echipament adecvat, locații/spații și tehnici disponibile. Pentru stabilirea acestora, ar trebui luate în considerare următoarele:

- ◆ locul de amplasare a infracțiunii: interior sau exterior
- ◆ starea probei: fragilă sau stabilă
- ◆ condițiile meteo care ar putea afecta locul faptei sau probele de acolo
- ◆ considerentele managementului echipei de cercetare la fața locului care pot modifica sau contamina proba
- ◆ tehnici suplimentare de procesare care ar putea fi efectuate la locul faptei cu personal specializat.

Politicile și procedurile ar trebui să includă și acțiunile necesare atunci când se stabilește că unitatea criminalistică nu a putut efectua serviciul solicitat la fața locului.

4.3.5 Coordonarea cu alte unități criminalistice sau subcontractanți

O unitate criminalistică a cărei competență principală o constituie activitatea de cercetare la fața locului ar putea considera necesar, în anumite circumstanțe, să solicite sprijinul altor unități criminalistice sau al subcontractanților pentru a procesa în mod adecvat locul faptei. Coordonarea între unitățile criminalistice și/sau subcontractanți este absolut esențială pentru a asigura integritatea locului faptei și valorizarea tuturor probelor de la locul faptei. Un reprezentant desemnat în mod clar de la unitatea criminalistică inițială, responsabil cu cercetarea la fața locului, ar trebui desemnat să aibă competență generală pentru locul faptei și pentru coordonarea activităților efectuate de orice alte unități criminalistice sau subcontractanți.

Orice unitate criminalistică sau subcontractant care răspunde de locul faptei ar trebui să solicite în primul rând informații despre implicarea altor unități criminalistice sau subcontractanți. În cazul în care sunt identificate, ar trebui să se asigure comunicarea cu aceste unități criminalistice sau subcontractanți înainte să înceapă vreo activitate la locul faptei.

Integritatea locului faptei, lanțul de custodie al probelor de la locul faptei și distrugerea neintenționată a probelor disponibile, toate acestea sunt aspecte importante în coordonarea eforturilor mai multor unități criminalistice sau subcontractanți.

4.4 Realizarea cercetării la fața locului

Aceasta este etapa în care:

- ◆ este documentat locul faptei,
- ◆ este verificat/examinat locul faptei,
- ◆ are loc interpretarea continuă a locului faptei,
- ◆ sunt ridicate, etichetate, documentate și colectate probele,
- ◆ sunt prelevate eșantioane, se înregistrează eșantionarea,
- ◆ pot fi revizuite strategii și planuri.

4.4.1 Proceduri de cercetare la locul faptei

Unitatea criminalistică trebuie să efectueze investigațiile la fața locului în conformitate cu procesele și procedurile prevăzute în sistemul ei de management.

În anumite circumstanțe, beneficiarii furnizează informații suplimentare sau de bază care ar trebui să fie luate în considerare sau examinate în mod explicit la momentul desfășurării cercetării la fața locului. În cazul în care se utilizează astfel de informații suplimentare sau de bază, informațiile trebuie să fie înregistrate.

Înainte ca probele să fie ridicate, unitatea criminalistică ar trebui să ia în considerare condițiile descoperite la locul faptei pentru a se asigura că probele pot fi ridicate și documentate cu distrugerii minime. Dacă este necesar și în funcție de opțiunile tehnice, probele sunt pregătite pentru procesul de eșantionare. Trebuie acordată importanță modului în care se iau probe pentru eșantionare.

4.4.2 Documentarea locului faptei

Documentarea locului faptei trebuie efectuată înainte ca examinarea să înceapă și pe tot parcursul cercetării. Documentarea se poate face, de exemplu:

- ◆ în scris sau prin desene,
- ◆ prin înregistrare de voce,
- ◆ prin fotografii,
- ◆ prin video sau
- ◆ scanare cu laser 3D.

4.4.3 Examinarea locului faptei

Aceasta include următoarele etape:

- ◆ Căutare
- ◆ Localizare
- ◆ Evaluarea relevanței
- ◆ Documentare
- ◆ Colectare
- ◆ Identificare (etichetare)
- ◆ Conservare și protejare
- ◆ Împachetare
- ◆ Transportare.

Toate activitățile desfășurate, observațiile, constatările și concluziile la care s-a ajuns în timpul examinării locului faptei trebuie înregistrate. Înregistrările trebuie să fie suficiente pentru ca o altă persoană cu competență să poată înțelege și să evalueze examinarea locului faptei.

Unitatea criminalistică ar trebui să efectueze un model de căutare în conformitate cu o procedură structurată, cel puțin în domeniul infracțiunilor grave. Ar trebui menținute registre de evidență ale acestora.

Colectarea de probe trebuie efectuată în conformitate cu procesele și procedurile din sistemul de management.

Probele colectate trebuie să fie identificate în mod clar și unic pentru a permite evaluarea sistematică. Probele colectate și locațiile în care au fost găsite trebuie documentate sau caracterizate folosind proceduri adecvate, de exemplu măsurători, planuri, diagrame, fotografia, fotogrametria, astfel încât probele să poată fi identificate în orice moment, iar locațiile în care au fost găsite să poată fi stabilite. Identitatea probelor trebuie corelată cu raportul.

Precauții și proceduri adecvate sunt necesare și trebuie respectate atunci când se lucrează cu substanțe și obiecte potențial periculoase.

Din motive legale, unitatea criminalistică trebuie să mențină o înregistrare privind „lanțul de custodie” pentru probele aflate sub controlul ei. Această înregistrare trebuie să detalieze fiecare persoană sau organizație care intră în posesia unei probe sau, alternativ, locația acelei probe (de exemplu, dacă se află în depozit).

Definiția acceptabilă și procedura pentru „lanț de custodie” ar trebui adaptată la prevederile legale din fiecare țară. Unitatea criminalistică trebuie să ia măsurile de precauție corespunzătoare pentru a se asigura că probele identificate prelevate pentru examinarea ulterioară sunt ridicate, depozitate și transportate fără pierdere sau contaminare (din cauza mediului înconjurător, de la vreme, oameni etc.).

În mod normal, ar fi de așteptat ca personalul unității criminalistice să revizuiască continuu planul și strategia pentru activitățile de cercetare la fața locului. Orice revizuire trebuie să fie înregistrată.

4.4.4 Testarea

A se vedea, de asemenea, mențiunile de la punctul 3.12 din acest document, informații generice privind echipamentele.

Unitatea criminalistică poate efectua testări, inclusiv dar fără să se limiteze la, măsurători cantitative și teste prezumtive sau de screening, ca parte a unei cercetări la fața locului. Dacă unitatea este acreditată ISO/IEC 17025, atunci cerințele relevante sunt acoperite în acest standard special. Cu toate acestea, în cazul în care un organism este acreditat ISO/IEC 17020 și activitatea de inspecție conține testări, atunci ar trebui să îndeplinească cerințele relevante ale ISO/IEC 17025.

4.4.5 Echipamentele folosite la locul faptei

Câteva exemple de echipamente portabile, utilizate la locul faptei, care au nevoie de etalonare sau de control în conformitate cu un program de întreținere, prescris înainte de a fi luat la fața locului, sunt următoarele:

- ◆ Aparate foto digitale (etalonare a balansului pe alb),
- ◆ Covoare electrostatice (colectarea imprimărilor cu praf),
- ◆ Surse criminalistice de lumină, de exemplu pentru detectarea probelor biologice etc. (surse de lumină UV și IR),
- ◆ Detectoare de gaz, explozivi, fluide/acceleratoare,
- ◆ Telemetre laser, rigle, micrometre și dispozitive de măsurare pentru înregistrarea distanțelor și dimensiunilor,
- ◆ Termometre,
- ◆ Decibelmetre,
- ◆ GPS pentru identificarea/stabilirea locației,
- ◆ Șubler,
- ◆ Detector de fotoionizare,
- ◆ Dispozitive de înregistrare a informațiilor meteo (pentru palinologie și entomologie).

Câteva exemple de consumabile critice care trebuie testate pentru fiabilitatea lor la locul faptei înainte de utilizare sunt următoarele:

- ◆ Kituri de testare pentru: sânge - de exemplu teste de peroxidază, material seminal - de exemplu acid fosfatază, medicamente/droguri - de exemplu reactiv Marquis,
- ◆ Produse chimice pentru detectare și relevare, de exemplu Luminol, Leuco Crystal Violet.

Rezultatul testului trebuie înregistrat.

Echipamentul din laboratoarele mobile utilizate la locul faptei trebuie să îndeplinească aceleași cerințe ca și echipamentul din laboratoarele staționare.

4.5 Evaluarea urmelor de la locul faptei și considerații pentru examinarea ulterioară

Aceasta este etapa în care unitatea criminalistică stabilește dacă scopul examinării a fost îndeplinit, dacă este necesară o examinare suplimentară și este posibilă sau dacă a fost finalizată examinarea locului faptei. În această etapă, unitatea criminalistică va decide și dacă probele trebuie să fie trimise mai departe pentru examinări și teste suplimentare.

4.5.1 Revizuirea constatării de la fața locului în contextul cererii și strategiei

Anomaliile și neregulile sunt constatări și observații la locul faptei care nu se încadrează cu așteptările generale de la fața locului, de exemplu, participarea la o cercetare la fața locului în cazul unui furt de autovehicul și descoperirea unui corp în partea din spate a mașinii. Neregularitate la o probă ar putea fi faptul că acea probă lipsește, că există o probă nesigilată sau că există îndoieli cu privire la proprietățile sau integritatea probei.

Anomaliile sau neregulile la locul faptei care sunt prezentate sau identificate de către echipa de investigație trebuie înregistrate și ar trebui să fie clarificate înainte să înceapă cercetarea locului faptei însuși. Acestea ar putea influența direcția ulterioară a cercetării sau necesita o procedură ad-hoc care diferă de procedurile standard ale sistemului de management. În cazul în care apar îndoieli cu privire la faptul că proba poate fi ridicată în mod corespunzător în condițiile întâlnite, înainte să înceapă activitățile de investigare, organul superior (de exemplu, instanța de judecată, judecătorul, procurorul) sau beneficiarul ar trebui să fie consultat cu privire la, dacă și cum ar trebui să fie utilizate resursele disponibile.

4.5.2 Stabilirea a ceea ce ar trebui să fie examinat în continuare

Acest aspect include coordonare cu:

- ◆ subcontractorii,
- ◆ diferite agenții de aplicare a legii,
- ◆ alte organizații, de exemplu examinatorul medical care dă și primește informații.

Poate acoperi și colectarea de informații cu ajutorul altor surse, cum ar fi companiile de telefonie mobilă, CCTV, colectarea de probe de la potențiali suspecți sau de la victime, precum și teste în vederea eliminării.

4.5.3 Examinări/teste ulterioare de laborator

Aceasta este etapa în care unitatea criminalistică stabilește dacă proba va fi trimisă, în funcție de tipul de examinare/testare ce urmează să fie efectuat.

Unitatea criminalistică trebuie să se asigure că probele identificate, luate pentru examinare/testare ulterioară sunt ridicate, depozitate și transportate fără contaminare (de la mediul înconjurător, vreme, oameni etc.), deteriorare și cu respectarea integrității și lanțului de custodie al probelor. În cazul în care sunt manipulate articole perisabile, orice deteriorare a elementelor trebuie să fie redusă la minimum.

4.6 Interpretarea și raportarea constatărilor de la locul faptei

Această secțiune se referă la orice interpretare și raportare a rezultatelor care poate avea loc imediat după cercetarea locului faptei.

Raportul ar trebui să conțină toate rezultatele examinărilor/testelor și observațiile, precum și constatările și, în cazul în care sunt adecvate și admisibile, concluziile la care s-a ajuns plecând de la aceste rezultate. Raportul ar trebui să conțină orice informație din care ar putea fi efectuată o interpretare.

Unitatea criminalistică va trebui să dezvolte propriul format și sumarul pentru rapoartele sale. Pentru principiile generale de interpretare și raportare a se vedea pct 4.8 și 4.9.

4.7 Examinare și testare

Aceasta este etapa în care personalul unității criminalistice stabilește o strategie de examinare, alege metodele și procedurile și decide cu privire la ordinea de eșantionare, examinare și testare. Acest lucru va fi realizat în acord cu beneficiarul, ca parte a revizuirii contractului.

4.7.1 Revizuirea contractului și schimbul de informații

Persoana care urmează să efectueze examinarea și testarea poate să nu dețină neapărat cunoștințe anterioare referitoare la caz. Prin urmare, este important să avem o revizuire a contractului documentată care stabilește scopul examinărilor și testărilor ce urmează a fi efectuate. De asemenea, este necesar ca persoanei care face examinările și testările să-i fie comunicate informații generale cu privire la caz pentru a sprijini activitatea de examinare și testare.

Cu toate acestea, furnizarea acestor informații nu ar trebui să compromită imparțialitatea vreunei examinări/testări ulterioare.

4.7.2 Strategia de examinare și testare

În definirea strategiei de examinare și testare, unitatea criminalistică ar trebui să ia în considerare, atunci când este cazul, următoarele:

- ◆ cerințele beneficiarului
- ◆ capacitatea examinărilor criminalistice de a ajuta la soluționarea problemelor identificate
- ◆ urgența și prioritatea cerințelor beneficiarului
- ◆ informații de bază adecvate
- ◆ alternative la propunerile care au fost deja furnizate de către beneficiar
- ◆ resurse puse la dispoziția unității criminalistice
- ◆ experții ce ar putea fi consultați înainte de examinare sau testare
- ◆ examinările sau testele care au potențialul de a furniza cele mai importante informații ca răspuns la diferite propuneri și alternative
- ◆ probleme care ar putea afecta integritatea elementelor în curs de examinare sau testare
- ◆ constrângerile care pot exista, de exemplu necesitatea de a păstra materialul pentru alte scopuri, costuri
- ◆ examinare/testare sau alte activități care pot avea un efect distructiv asupra examinării/testării ulterioare
- ◆ coordonarea multiplelor examinări/testări disciplinare pentru a stabili probele care trebuie luate și secvențialitatea de efectuare a eșantionării sau de examinare/testare
- ◆ servicii de examinare/testare care sunt disponibile în prezent în laboratoare
- ◆ luarea în considerare de precauții anti-contaminare adecvate pentru examinarea/testarea aflate în discuție, precum și toate tipurile de dovezi care ar putea fi disponibile
- ◆ revizuirea continuă a strategiei de examinare și testare în lumina noilor informații semnificative
- ◆ ce este tehnic posibil și util pentru a satisface cerințele beneficiarului, inclusiv apărarea.

Alte elemente pot fi, de asemenea, luate în considerare în strategia de examinare și testare.

4.7.3 Locații, tehnici și echipamente necesare

Accesul în zona de lucru a laboratorului trebuie să fie controlabil și limitat. Vizitatorii nu trebuie să aibă acces nerestricționat la zonele operaționale ale laboratorului. Trebuie păstrată o înregistrare a tuturor vizitatorilor în zonele operaționale ale laboratorului.

Spațiile de depozitare a probelor trebuie securizate pentru a preveni furtul sau interferențe și să aibă accesul limitat și controlat. Condițiile de depozitare trebuie să fie de așa natură, încât să se prevină pierderea, deteriorarea și contaminarea și pentru a menține integritatea și identitatea probei. Acest lucru se aplică atât înainte, cât și după ce au fost efectuate examinările. În cazul în care sunt manipulate articole perisabile, orice deteriorare a elementelor trebuie să fie redusă la minimum.

4.7.4 Coordonarea examinării și testării multidisciplinare

Stabilirea unei strategii de examinare și testare, alegerea metodelor adecvate și hotărârea cu privire la secvența adecvată necesită o cunoaștere de ansamblu a activității capacităților curente criminalistice. Pentru a asigura un nivel adecvat de servicii pentru beneficiari și pentru a proteja împotriva pierderii neintenționată de probe, întreg personalul dintr-o unitate criminalistică, responsabil pentru luarea unor astfel de decizii, trebuie să aibă cel puțin pregătire generală în capacitățile de examinare/testare a disciplinelor criminalistice disponibile. Pregătirea actualizată ar trebui furnizată personalului din unitatea criminalistică în mod periodic pentru a menține o conștientizare curentă despre capacitățile criminalistice disponibile - inclusiv conceptul de examinare/testare non-distructivă versus distructivă.

Considerații adecvate despre potențiale examinări/testări suplimentare trebuie acordată atunci când se stabilește ambalarea și depozitarea cea mai adecvată a probelor; ce probe trebuie să fie luate pentru examinare și testare; și secvențialitatea corespunzătoare pentru examinare și testare. Atunci când probele dintr-un caz necesită examinare/testare multidisciplinară, ar trebui să existe un acord pentru a se asigura că fiecare element care necesită analiză sau testare este supus unei examinări sau testări corespunzătoare, și că secvența de examinare/testare nu împiedică, în mod neintenționat, examinări/testări suplimentare.

În toate cazurile, fiecare persoană care efectuează eșantionare, examinare sau testare trebuie să fie responsabilă pentru manipularea, prelucrarea, eșantionarea și examinarea/testarea fiecărui articol sau probă într-o manieră și secvențialitate cât mai adecvate.

4.7.5 Verificarea constatărilor critice

Din evidențele controalelor privind constatările critice trebuie să reiasă faptul că fiecare constatare critică a fost verificată și de către cine au fost efectuate controalele și când. Acest lucru poate fi indicat într-un număr de

modalități, inclusiv intrări la fiecare constatare, intrare pe un sinopsis de constatări sau o declarație în acest sens în evidențe. Înregistrările trebuie să indice dacă constatarea critică a fost agreată sau dacă nu a fost cazul, ce acțiuni au fost întreprinse.

În cazul în care verificarea unei constatări critice constă doar în procedura de control al calității, cum ar fi analiza mostrei de sânge, compararea încălțăminte, interpretarea locului faptei sau identificarea daunelor și interpretarea, atunci acest control se efectuează fără a cunoaște rezultatul inițial și această independență trebuie să fie identificabilă în înregistrări.

4.7.6 Eșantionarea

Selecția, ridicarea, prioritizarea și eșantionarea materialelor preluate de la/din articolele transmise pentru testare sunt părți importante ale procesului criminalistic. Laboratoarele trebuie să se asigure că există proceduri documentate și programe de pregătire pentru a acoperi această latură a activității și că sunt menținute evidențe detaliate de competență/pregătire profesională pentru tot personalul implicat. A se vedea de asemenea 4.3.3 din acest document.

4.7.7 Efectuarea de examinări sau testări

4.7.7.1 Manipularea materialelor transmise pentru examinare/testare

Din motive legale, unitățile criminalistice trebuie să poată demonstra că produsele/probele examinate și raportate au fost cele transmise. O înregistrare a „lanțului de custodie” trebuie menținută la primirea de produse/probe care detaliază fiecare persoană care intră în posesia unui articol sau, alternativ, locul acelui element (de exemplu, dacă se află în depozit).

În cazul în care sunt generate probe în unitatea criminalistică, de ex. fibre ridicate cu bandă adezivă, lame de microscop, va fi începută o înregistrare pentru un lanț de custodie și inclus în înregistrările de caz.

Trebuie să existe proceduri documentate care să descrie măsurile luate pentru asigurarea probelor în procesul de examinare, probe care au fost lăsate nesupravegheate.

4.7.7.2 Asigurarea calității rezultatelor de la examinare și testare

Performanța analitică trebuie monitorizată prin operarea sistemelor de control al calității care sunt potrivite pentru tipul și frecvența examinării/testării efectuate de către o unitate criminalistică.

Gama de activități de control al calității includ utilizarea de:

- ◆ colecții de referință;
- ◆ materiale de referință certificate și materiale de referință generate la nivel intern;

- ◆ tabele statistice;
- ◆ controale pozitive și negative;
- ◆ grafice de control;
- ◆ examinări/testări duplicate;
- ◆ metode alternative;
- ◆ examinări/testări repetate;
- ◆ probe fortificate, probe cu standarde adăugate și standarde interne;
- ◆ verificări independente de către alt personal autorizat.

În funcție de testul particular ce a fost efectuat, unitatea criminalistică poate folosi una sau mai multe din aceste exemple pentru a demonstra că testul sau examinarea este „sub control”. Procedurile de control al calității necesare în orice domeniu de activitate specific sunt stabilite de către unitatea criminalistică responsabilă pentru activitatea respectivă, pe baza celor mai bune practici profesionale. Procedurile trebuie să fie documentate și trebuie păstrate înregistrări pentru a demonstra că au fost luate toate măsurile adecvate de control al calității (QC), că toate rezultatele QC sunt acceptabile sau, dacă nu, că au fost luate măsuri corective.

Un mijloc eficient pentru ca o unitate criminalistică să monitorizeze performanțele sale, atât față de propriile cerințe, cât și față de performanța omologilor, este de a lua parte la programe de încercări de competență. Atunci când participă la programe de încercări de competență, ar trebui folosite propriile proceduri documentate de testare ale unității criminalistice. Performanța în programe trebuie revizuită în mod regulat și în cazul în care este necesar, se iau măsuri corective. Înregistrări ale testelor de competență ar trebui să includă:

- ◆ detalii complete ale examinărilor/testelor efectuate;
- ◆ rezultatele și concluziile obținute;
- ◆ o indicație că performanța a fost revizuită;
- ◆ detalii cu privire la măsurile corective întreprinse, în cazul în care este necesar.

4.8 Interpretarea rezultatelor examinărilor și testelor

Aceasta este etapa în care unitatea care efectuează examinările și testările evaluează și interpretează rezultatele examinărilor și testărilor, pe baza cererii și a informațiilor furnizate în timpul procesului.

4.8.1 Efectuarea unei interpretări

Interpretarea are loc atunci când concluziile trase se bazează pe mai mult decât rezultatul testului efectiv, de exemplu, pe concluziile trase din observațiile la locul faptei. Atât în activitatea de laborator, cât și în cercetarea la fața locului vor fi trase concluzii pe baza observațiilor și a testelor vizuale, fără să fie făcute în mod necesar examinări/testări obiective.

Interpretările trebuie să se bazeze pe studii solide. În cazurile în care

acest lucru nu este posibil, interpretarea trebuie să fie susținută cel puțin de către probatoriul documentat (înregistrări).

Când se fac interpretări, limitările examinării/testării utilizate trebuie să fie luate pe deplin în considerare. De exemplu, nu vor fi trase concluzii definitive în urma testării prezumtive.

Personalul de la unitatea criminalistică ar trebui să aibă acces la rezultate complete, cuprinzătoare și exacte ale testelor și la constatări și să consulte surse relevante de informații credibile pentru a susține interpretarea. Interpretarea rezultatelor și a constatărilor în contextul cazului este posibilă atunci când sunt disponibile suficiente informații despre caz. Ar trebui definită o ipoteză pe baza rezultatelor/concluziilor și informațiilor disponibile. De asemenea, trebuie luate în considerare ipoteze alternative.

Luarea în considerare a uneia sau mai multor ipoteze alternative permite unei organizații să demonstreze imparțialitatea sa.

Atunci când este necesar, beneficiarul ar trebui să fie invitat să furnizeze informații suficiente despre elementele și condițiile de la locul faptei. Lipsa acestor informații poate limita posibilitatea de a avea o interpretare adecvată.

4.8.2 Analiză la nivel de omologi

Evaluarea (*analiza la nivel de omologi*) ar trebui să fie practică în cazurile de interpretare a rezultatelor sau constatărilor și observațiilor, deoarece acest lucru ar trebui să fie abordat ca o constatare critică.

4.8.3 Competență

Personalul care are competență în interpretarea rezultatelor trebuie să fi fost evaluat și considerat competent înainte de a întocmi rapoarte care includ interpretarea și opinii asupra rezultatelor și constatărilor.

Trebuie să existe o definiție clară a cerințelor/criteriilor de competență pentru interpretări.

4.9 Raportarea examinărilor și a testelor, inclusiv interpretarea rezultatelor

Aceasta este etapa în care organizația raportează rezultatele examinărilor și testelor sale. La cererea beneficiarului, unitatea criminalistică poate prezenta rapoarte preliminare verbal sau prin e-mail. În cazul în care activitatea încetează la cererea beneficiarului, nu trebuie neapărat să fie emis un raport.

Toate rapoartele, în toate formatele, trebuie să îndeplinească cerințele de raportare ale standardului ISO/IEC 17020 sau ISO/IEC 17025, după caz.

Este acceptat faptul că unitățile criminalistice nu pot fi în măsură să includă toate elementele în „Declarațiile pentru instanță” care sunt detaliate la subpunctul 5.10 din ISO/IEC 17025 sau subpunctul 7.4.2 din ISO/IEC 17020, în conformitate cu formatul acestor documente prescris în legislație. Prin urmare, unitățile criminalistice pot alege adoptarea uneia sau mai multora dintre următoarele

mijloace de îndeplinire a acestor cerințe.

- ◆ pregătirea unui raport care include toate informațiile cerute de ISO/IEC 17025 sau ISO/IEC 17020, după caz;
- ◆ pregătirea unei anexe la Declarația pentru instanță care include orice informații suplimentare cerute de ISO/IEC 17025 sau ISO/IEC 17020, după caz;
- ◆ asigurarea faptului că înregistrarea cazului referitoare la un caz specific conține toate informațiile relevante cerute de ISO/IEC 17025 sau ISO/IEC 17020, dacă sunt relevante.

Tipul și cantitatea de informații necesare în raport poate depinde de sistemul juridic. Cu toate acestea, în toate cazurile trebuie să existe indicarea clară despre ce părți reprezintă informații de bază, care sunt fapte și care sunt interpretări sau opinii.

Rezultatul dat beneficiarului nu trebuie să fie în nici un caz înșelător.

Raportul ar trebui să conțină toate rezultatele examinărilor/testărilor și observațiile, precum și constatările și, în cazul în care sunt adecvate și admisibile, concluziile extrase din aceste rezultate.

Rapoartele emise de unitatea criminalistică trebuie să fie complete și să conțină informații pe baza cărora s-ar putea face o interpretare.

Unitatea criminalistică trebuie să aibă o procedură și criterii pentru a decide când și în ce măsură trebuie să fie efectuată o revizuire tehnică a unui raport. Revizuirea tehnică ar trebui să fie efectuată de către o persoană calificată, cu competența corespunzătoare pentru a confirma validitatea rezultatelor. Concluziile vor fi calificate în mod corespunzător.

Trebuie să fie clar în raportul către beneficiar pe ce se bazează o interpretare și/sau concluzie, inclusiv rezultatele și concluziile, precum și informațiile disponibile la momentul la care evaluarea este prezentată în raport.

Unitatea criminalistică poate da un raport verbal, dacă este cerut de beneficiar și este permis de politica de laborator și, după caz, de legislație. Un raport verbal trebuie dat numai de către personalul competent corespunzător și ar trebui să fie înregistrat și întotdeauna urmat de un raport scris.

În cazul în care este posibil, toate constatările critice transmise în raportul verbal ar trebui să fie verificate. În cazul în care informațiile raportate nu au fost reevaluate sau examinarea/testarea este incompletă înainte de informarea pe cale verbală a beneficiarului, raportul verbal va conține un avertisment din care să reiasă faptul că rezultatele sunt provizorii. Beneficiarului trebuie să-i fie clar că rezultatele provizorii vor trebui confirmate prin teste suplimentare, dacă este necesar de procedurile unității criminalistice și că examinarea/testarea și raportul vor fi re-evaluate înainte să poate fi emis un raport scris.

În cazul comunicării unor rezultate verbale, se va stabili identitatea destinatarului.

Toate rapoartele verbale se consemnează într-un mod care să permită trasabilitatea, inclusiv:

- ◆ Numele beneficiarului, data și ora la care raportul verbal este transmis, iar verificarea identității (dacă este cazul) se înregistrează.
- ◆ Informația transmisă în raportul verbal relevant pentru caz se înregistrează.

Anexa A: Exemple de discipline aplicate de unitățile criminalistice

Tabelul de mai jos oferă **doar câteva** dintre disciplinele criminalistice, **dar nu exclude activitățile suplimentare** efectuate de o unitate criminalistică. Chiar dacă unele discipline criminalistice nu pot fi menționate aici, ele pot fi totuși incluse în sfera de aplicare a acestui ghid.

Examinarea audio, video și IT

- | | |
|--|---|
| ■ Analiza vorbirii, vocii și video | ■ Reconstrucție automată a craniului și simularea îmbătrânirii |
| ■ Biometrie | ■ CCTV |
| ■ Examinarea IT (hardware și software) | ■ Cartografiere facială |
| ■ Îmbunătățirea imaginii | ■ dispozitive mobile computerizate (inclusiv telefon, GPS, PDA) |
| ■ Recuperarea informațiilor de pe un dispozitiv electronic și medii de stocare | |

Substanțe controlate/ne-controlate

- | | |
|--|---|
| ■ Material botanic | ■ Substanțe chimice asemănătoare și accesorii |
| ■ Substanțe farmaceutice controlate și droguri/medicamente | |

Entomologie, Botanică, Arheologie, Antropologie**Amprente papilare**

- | | |
|---|--|
| ■ Impresiuni și urme papilare (relevare și comparare) | ■ Impresiuni palmare (relevare și comparare) |
| ■ Impresiuni plantare (relevare și comparare) | |

Arme de foc și balistică

- | | |
|--------------------------|-------------------------|
| ■ Gloanțe și cartușe | ■ Arme de foc |
| ■ Reziduuri ale tragerii | ■ Arme cu electroșocuri |

Fire de păr, sânge, țesuturi și lichide corporale

- | | |
|--------------------------|--------------------------------------|
| ■ Genotipare la animale | ■ Identificarea lichidelor corporale |
| ■ Genotipare | ■ Stabilirea ADN-ului mitocondrial |
| ■ Testare de paternitate | |

Examinarea scrisului a documentelor

- Copiatoare și material copiat
- Scriere de mână
- Cerneluri și materiale de imprimare
- Imprimante și alte obiecte printate
- Elemente de securitate
- Ambutisare și materiale ștanțate
- Indentații
- Hârtie
- Ștampile din cauciuc
- Mașini de scris și materiale dactilografiate

Urme și impresiuni

- Examinarea deteriorărilor
- Urme de mănuși
- Urme de încălțăminte
- Urme de pneuri
- Urme de materiale textile
- Urme ale corpului uman
- Urme și impresiuni ale instrumentelor

Medicină legală

- Stabilirea cauzei morții
- Patologie
- Examinarea leziunilor
- Odontologie

Cercetarea locului faptei

- Examinarea stropilor de sânge
- Investigarea cauzei incendiului
- Cercetarea la fața locului
- Traectoria glonțului
- Fotografie
- Substanțe chimice, biologice, radioactive, nucleare

Toxicologie

- Alcool
- Produse farmaceutice
- Droguri/medicamente
- Substanțe toxice (otrăvuri)

Microure

- Acizi
- Substanțe alcaline
- Material botanic (în afară de substanțele controlate)
- Componentele aparatelor tehnice sau de uz casnic
- Coloranți și pigmenți
- Furaje și articole conexe
- Fibre și fire de păr
- Alimente
- Sticlă
- Substanțe chimice lacrimogene
- Mărci ale producătorilor (inclusiv restabilirea seriilor)
- Uleiuri și grăsimi
- Soluri
- Adezivi
- Urme ale incendiilor & incendiilor, de ex. resturi de la incendii
- Îmbrăcămintă
- Substanțe corozive
- Cosmetice
- Aparate și componente electrice
- Explozivi și resturi de la explozii
- Îngrășăminte (naturale)
- Reziduuri de tragere cu arme de foc
- Hidrocarburi/combustibili
- Filamente de becuri
- Lubrifianți și agenți spermicizi
- Metale și aliaje
- Vopsea
- Materiale plastice
- Dispozitive pirotehnice

Vehicule și cercetarea accidentelor rutiere

- Defecte ale componentelor, inclusiv becuri
- Defecte electrice
- Calculul vitezei
- Stabilirea traiectoriei
- Imobilizatoare auto
- Marcaje șterse
- Hărți de tahograf
- Examinarea pneurilor

Anexa B: Bibliografie

EA-5/03:2008 Ghid pentru implementarea standardului ISO/IEC 17020 în domeniul cercetării la fața locului

ISO/IEC 17020:2012 Evaluarea conformității - Cerințe pentru funcționarea diferitelor tipuri de organisme care efectuează inspecții

ISO/IEC 17025:2005 Cerințe generale pentru competența laboratoarelor de încercări și etalonări ILACG19:2002 Ghid pentru laboratoarele de criminalistică

ISO Guide 30:1992 (amendat în 2008) Termeni și definiții în contextul materialelor de referință ILAC-P9: 11/2010 Politica ILAC de participare la activitățile de teste a competenței

Anexa C: Tabel de corelație

ILAC G19:08/2014	ISO/IEC 17025:2005	ISO/IEC 17020:2012
3.1	4.3	8.3
3.2	4.8, 4.9	7.5, 7.6
3.3	5.2	6.1
3.4		
3.5	4.13, 5.7, 5.8	7.1, 7.2, 7.3, 8.4
3.6		7.1
3.7	4.14	6.1, 8.6
3.8	4.14	6.1
3.9	4.9, 4.11, 4.13	8.7, 5.2
3.10	4.3, 5.4	7.1
3.11	5.3, 5.8	6.2, 7.2, 7.3
3.12	4.6, 4.13, 5.2, 5.4, 5.5, 5.6	6.1, 6.2, 7.1
4.1		
4.1.1	4.4, 5.8	5.1, 7.1, 7.3
4.1.2	4.13, 4.7, 5.2, 5.8	7.1.5 b
4.1.3	4.5, 5.2.3	6.3
4.1.4	4.1.5 f, 5.2, 4.13	6.1, 7.3
4.2.1	4.4	5.1
4.2.2	4.5, 4.6	6.3
4.2.3	4.13, 5.3	6.2
4.3.1	5.4, 5.7, 5.8	7.1
4.3.2	4.4	5.1, 7.3

4.3.3	5.2, 5.7	6.1, 7.1.2, 7.2
4.3.4	5.3, 5.5	6.2
4.3.5	4.5, 4.6,	6.3
4.4.1	4.4, 5.4	5.1, 7.1
4.4.2	4.13	7.1, 7.3
4.4.3	4.4, 4.13, 5.4, 5.7, 5.8, 5.10	7.1,7.2, 7.3, 7.4
4.4.4	5.4	7.1.3
4.4.5	4.6, 5.3	6.2
4.5.1	4.4, 5.4	7.2
4.5.2	4.4, 5.4	5.1, 7.1
4.5.3	4.4, 4.5, 4.6, 5.4, 5.8	7.2.4, 7.1.5
4.6	5.2, 5.4, 5.8	7.1
4.7.1	4.4, 5.4	5.1, 7.1
4.7.2	4.4, 5.7, 5.8	7.1.5, 7.1.2
4.7.3	5.3, 5.8	6.2, 7.2
4.7.4	4.2.1, 5.2, 5.4, 5.8	6.1, 7.1
4.7.5	5.4, 5.9	4.1, 7.3
4.7.6	5.2, 5.7	6.1, 7.2
4.7.7		
4.7.7.1	5.8	7.2, 7.3
4.7.7.2	5.8,5.9	7.1, 7.2
4.8.1	4.1.5 d, 5.4	4.1.1, 7.1
4.8.2	5.9	7.3
4.8.3	5.2	6.1
4.9	5.10, 4.4, 4.1, 4.4, 4.13	4.2, 6.1,7.3, 7.4